

1. Гордієнко О.А. Організація роботи драматичного гуртка як засіб формування інтересу учнів до художньої книги // Книга в академічному дискурсі: філологічний, методичний та мистецтвознавчий аспекти: збірник наукових праць (за матеріалами всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції) / За ред. К.Я.Климової. – Житомир: Видавництво ЖДУ ім.І.Франка, 2018. – 284 с. – С. 179 – 183.

Гордієнко О.А.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри лінгвометодики та культури фахової мови

Житомирського державного університету імені Івана Франка

Організація роботи драматичного гуртка як засіб формування інтересу учнів до художньої книги

Перебудова системи освіти передбачає насамперед відродження духовності, максимально пов'язаної з гуманітаризацією освіти. Її суть полягає в забезпеченні ґрунтового загальнокультурного гармонійного розвитку особистості як важливого фактора її становлення та самореалізації. "Досвід розвинених країн світу переконує, що саме освіта є фундаментом майбутньої нації, а мистецька освіта в цьому сенсі є чи не найважливішою, адже вона відповідає за наше духовне майбуття... ніякі економічні реформи не можуть підняти державу, коли втрачаються її духовні підвалини" [1; 70 – 80].

Ідеї національного відродження України, почуття загальнолюдських цінностей: доброти, милосердя, честі, справедливості – утверджуються у свідомості молодого покоління саме на кращих зразках художньої книги та мистецтва. Це передбачає розвинений інтерес до книги, бажання її читати та вивчати. Привернути увагу учнів та викликати в них інтерес до читання, прагнення до здобуття знань із книги допоможе постійне внесення елементів цікавості в навчання. Вона забезпечується яскравістю, чіткістю, доступністю викладання матеріалу. Цікавий матеріал має бути різноманітним, відповідати рівню знань учнів, їх інтересам та віковим особливостям. Однак "не все може

бути цікавим у навчанні, – писав К.Д. Ушинський, – є й нудні речі. І повинні бути. Привчайте ж дитину робити не тільки те, що їй цікаво, але й те, що не цікаво, робити заради задоволення виконувати свій обов'язок. Ви готуєте дитину до життя, а в житті не всі обов'язки цікаві" [3; 252.]

Найбільше використовується цікавий матеріал в позаурочній роботі з української мови та читання. Форми позакласної роботи різноманітні: гурток, конференція, олімпіада, ранок, стіннівка, екскурсія, зустріч з цікавою людиною тощо. Діти мають різні здібності і рівень їх розвитку, а старшокласники і студенти – ще й різні життєві плани. Усе це має бути враховано під час організації позанавчальної роботи, і зокрема, гурткової.

Організація і діяльність театральнo-драматичного гуртка будуть успішними, коли гуртком керує знаючий, небайдужий митець. Адже перед організатором стоїть непросте завдання: захопити учнів творчою роботою, зацікавити читанням, навчити дитину сприймати мистецтво, цінувати його красу. Саме керівник гуртка планує і контролює роботу гуртка, планує виступи на різних святах. Такі свята, мають бути особливо близькі його учасникам і глядачам. Організатору слід дотримуватись правил: керувати так, щоб діти не перевантажувались, "не помічали" керівництва ними; не нав'язувати свої думки; не дозволяти одним наполегливо втручатись у дії інших; надавати усім можливість пробувати себе в різних ролях [2].

Заняття гуртка краще проводити 1 – 2 рази на місяць (з метою не перевантажувати учнів). Успіх роботи гуртка залежить від актуальності і значущості того, над чим працюють школярі. Як показує досвід, з самого початку занять драматичного гуртка варто виробити в учнів правильне і серйозне ставлення до мистецтва. Досвідчені керівники доводять учасникам драмгуртка, що театральне мистецтво є високим і благородним служінням народу, що воно вчить розуміти життя, бачити в ньому прекрасне і потворне, викликає бажання зробити себе і оточуючу дійсність світлішою, радіснішою і прекраснішою.

Під час добору п'єс для драмгуртка керуються завданнями етичного, морального і естетичного виховання. Репертуар повинен мати пізнавальне і виховне значення, відповідати віковим особливостям дітей, бути не тільки доступним для виконання, але й захоплюючим. Скажімо, для гуртка учнів 5 – 7 класів цікавою буде героїко-патріотична тема: боротьба українського народу за утвердження своєї державності.

З метою залучення в гурток більшої кількості учнів організатор проводить підготовчу роботу. Практика показує, що краще створювати гурток з дітей одного віку – учнів паралельних класів, тому що досвід та рівень знань та навичок у цих учнів приблизно однаковий. Керівник розказує дітям школи району про завдання роботи гуртка, називає приблизні теми занять, пояснює їх окремі моменти, звертаючи особливу увагу на їх цікавий характер. Дітям, які виявили бажання відвідувати гурток, говорить про те, що члени гуртка будуть готувати самі, а що саме опрацьовувати з педагогом. Далі керівник пропонує подумати, що хотіли б включити учні додатково в роботу гуртка. Це, безумовно, зацікавить дітей, приведе до обміну думками, активізує розумову діяльність учасників.

Далі керівник організує актив гуртка з найбільш підготовлених та зацікавлених в роботі учасників. Актив – це перший помічник організатора в роботі гуртка. Він разом із керівником оголошує про день та тему заняття з указівкою, яку попередню роботу виконати (вивчити вірш, скоромовку, відпрацювати інші вправи, підготувати костюм, елементи декорацій, іншу наочність тощо). За кілька днів оголошення вивішується у вестибюлі школи, розсилаються індивідуальні повідомлення про день заняття. Якщо плануються ігри, інсценізації, вікторини, кросворди, то керівник разом із активом призначає ведучого. Ним може бути будь-який учень, який володіє правильним, виразним мовленням та зацікавлений у проведенні заходу.

Головне в організації гуртка – це план. План складається на рік (іноді на півроку), керівник планує роботу, виходячи з конкретних умов. План роботи гуртка орієнтовно може мати таку структуру: зміст (тематика занять),

кількість годин, дата проведення занять, примітки. До змісту роботи входить обговорення плану роботи та завдань на рік; звіт гуртківців за проведену роботу, підготовка матеріалів до вистав, екскурсії, коментоване читання та обговорення художніх текстів, читання текстів за ролями, репетиції до свят і вистав, групові та індивідуальні види роботи, літературні вечори, ранки, випуск рукописного журналу (стіннівки), зустрічі з цікавими людьми, перегляд спектаклів (кінофільмів) та їх обговорення, заняття з артистичної пластики, співів, виразного читання, постановки правильної артикуляції, конкурси на кращого декламатора; обговорення завдань на канікули; підсумкове заняття.

Далі керівник складає розгорнутий план кожного заняття гуртка. Тут варто зазначити тему, вид заняття, дату проведення, мету, хід заняття. У ході роботи керівник гуртка може будь-що змінити, доповнити, спростити, скоротити залежно від складу членів гуртка, рівня підготовленості дітей, місцевих умов роботи школи (підліткового клубу). Складаючи план заняття, необхідно передбачити послідовність та взаємозв'язок між окремими пунктами.

Форма занять гуртка дає можливість педагогу організувати найрізноманітніші види робіт, які цікавлять дітей: заняття з розвитку мовлення та збагачення словника дітей, закріплення правильної, гарної звуковимови, вправи з пластики та артистичної гімнастики, іміджмейкерства, виразного читання та промовляння художнього тексту, коротких бесід та повідомлень, які супроводжуються ілюстраціями, прикладами, інсценізації художніх текстів тощо. Слід пам'ятати, що всі ці види робіт повинні бути пов'язані між собою та мати єдину мету – виховання загальної культури учнів.

Найпростішою формою організації театралізованого дійства може стати вистава за завчасно підготовленим сценарієм. Його відмінною рисою є мала доля імпровізації (бо "актори" прив'язані до тексту), а самостійність виявляється у підготовці сценарію, елементів костюму та відповідною

обстановкою в класі, або у звичайній аудиторії. Якщо костюми та декорації підготувати складно, можна використовувати роздруковані на папері "портрети" персонажів, а також елементи декорацій, закріплені на дошці, стіні.

В драмичному гуртку театралізація має не фрагментарний характер, а стає основною, постійною. Саме інсценізації та театралізації (у будь-якій формі) допомагають учням "побачити" героїв твору, що називається "наживо" подолати бар'єр між сухим, здавалося б, книжковим текстом та цікавим для підлітка реальним життям. Тому дуже важливо розподілити ролі учасникам, враховуючи здібності кожного з членів гуртка. Підготовка до таких заходів, звичайно, потребує зусиль, але вона варта їх, тому що дітлахи читатимуть твори, інакше не зможуть взяти участь в цікавій діяльності. Це можуть бути інсценізації окремих художніх творів, монтаж із творчості окремого письменника або на певну тематику. Наприклад, на такі теми, сценарії до яких можуть створити й самі гуртківці: "Осінній бал", "Новорічна казка", "Танок весняних квітів", "У казці на гостинах".

Серед завдань на канікули може бути написати етюд, прочитати книгу або переглянути спектакль (кінофільм, екскурсію) з оформленням матеріалів (фото), підготувати "портрет" героя твору (намалювати його), вивчити танок або пісню, підготувати костюм або елементи декорацій для майбутньої вистави. Це, безперечно, будуть завдання індивідуальні або для окремих груп гуртківців.

Заняття гуртків, як і всі інші форми позакласної роботи, допомагають розв'язувати важливі виховні і освітні завдання. Система позакласної роботи дозволяє організовувати масову роботу, зобов'язує суспільство піклуватись про всебічний розвиток дітей та підлітків, допомагає налагодити співпрацю школи з батьками, громадськими організаціями, прищепити дітям інтерес до художньої літератури та мистецтва.

Список використаних джерел та літератури

1. Мисько Е. Львівська академія мистецтв в міжнародних зв'язках // Діалог культур: Україна у світовому контексті: Мистецтво і освіта: Зб.наук.праць / упоряд. і відп.ред. С. О. Черепанова. – Львів: Каменяр, 1998. – Вип. 3. – С. 70 – 80.

2. Організація та напрямки роботи гуртка "Шкільний театр" // Режим доступу: stud.com.ua/44234/literatura/organizatsia_napramki_rob.

3. Ушинський К.Д. Твори: В 6 т. К: Радянська школа, 1954. – Т.6. – С. 252.

